

Ministarstvo znanosti i obrazovanja
Agencija za odgoj i obrazovanje
Hrvatsko društvo klasičnih filologa
Institut Latina & Graeca

ZAPORKA NATJECATELJA:

--	--	--	--	--	--

DRŽAVNO NATJECANJE IZ LATINSKOG I GRČKOG JEZIKA

u kategoriji LATINSKI JEZIK za GIMNAZIJE

Ostvareni i maksimalni broj bodova:

I. Prijevod:

	18
--	----

II. Razumijevanje:

	7
--	---

III. Gramatika:

	15
--	----

IV. Civilizacija

	10
--	----

Ukupan broj bodova:

	50
--	----

Članovi Državnog povjerenstva:

1. _____
2. _____
3. _____

3. svibnja 2023.

I. PRIJEVOD

Prevedi tekst uz pomoć rječnika i komentara.

Cornelius Tacitus: Annales

Rimski povjesničar Kornelije Tacit prenosi čitateljima priču o čuvenim hobijima cara Nerona...

C. Laecanio et M. Licinio consulibus¹ Nero per domum aut hortos cecinerat² Iuvenalibus ludis³, quos ut⁴ parum celebres et tantae voci angustos spernebat. Neapolim quasi Graecam urbem delegit⁵. Ergo⁶ contractum⁷ oppidanorum vulgus, et quos⁸ e proximis⁹ coloniis et municipiis eius rei fama acciverat, quique¹⁰ Caesarem¹¹ per honorem aut varios usus sectantur¹², etiam militum manipuli, theatrum Neapolitanorum¹³ complent. Egresso populo¹⁴ qui adfuerat vacuum et sine ullius noxa theatrum collapsum est.

KOMENTAR:

¹ **C.Laecanio et M.Licinio consulibus** = Quando C.Laecanius et M.Licinius consules fuerunt

² **cecinerat** – v.gl. cano 3. cecini, cantatum - pjevati

³ **Iuvenalibus ludis** = u vrijeme Juvenalija (naziv za svetkovinu u Rimu)

⁴ **ut** = kao

⁵ **delegit** – v.gl. deligo 3. delegi, delectum – izabrati

⁶ **Ergo** = dakle

⁷ **contractum** – v.gl. contraho 3. contraxi, contractum – skupiti, okupiti

⁸ **quos** = oni koje

⁹ **proximis** – v.pridj. proximus 3 – najbliži

¹⁰ **quique** = i oni koji

¹¹ **Caesarem** = Cezara (= Nerona)

¹² **sectantur** – v.gl. sector 1. – slijediti

¹³ **Neapolitanorum** – v.im. Neapolitanus,-i, m. – Napuljac (stanovnik Napulja)

¹⁴ **Egresso populo** = Quando egressus est populus

maks. 18

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

II. RAZUMIJEVANJE TEKSTA

Ovaj dio teksta ne trebaš prevoditi, nego ga pokušaj razumjeti i odgovoriti na postavljena pitanja u ovom dijelu testa! *Dakle, u Neronovo vrijeme u Rimu se dogodio i čuveni veliki požar, najstrašnija nesreća koja je dotad zadesila Rim, a evo i gdje je požar počeo i kako se širio:*

Initium in ea parte circi¹ ortum est² quae Palatino Caelioque montibus contigua est, ubi per tabernas coeptus³ ignis et statim⁴ validus ac vento citus longitudinem circi corripuit. Eo in tempore Nero Antii⁵ agens⁶ non ante in urbem⁷ regressus est quam domui eius ignis propinquaret⁸. Neque tamen ignis sisti⁹ potuit quin et Palatium et domus et cuncta circum¹⁰ haurirentur¹¹.

1. U kojem dijelu cirka je nastao požar?

- a) daleko od Palatina i Celija
- b) na Palatinu i Celiju
- c) blizu Palatina i Celija

	maks. 1
--	---------

2. Kakav je u početku bio požar?

- a) jak
- b) brz
- c) polagan

	maks. 1
--	---------

3. Čime je požar bio proširen?

- a) bakljama
- b) vjetrom
- c) lako zapaljivom robom

	maks. 1
--	---------

¹ **circi** – v. Circus maximus, Circi maximi, m. – Veliki cirk (ili samo Cirk)

² **ortum est** – v.gl. orior 4. ortus sum - nastati

³ **coeptus** = začeta/začet (odnosi se na vatru/požar)

⁴ **statim** = odmah, smjesta

⁵ **Antii** – lokativ imenice Antium,-ii, n. – Ancij (gradić i carska ljetna rezidencija)

⁶ **agens** = boraveći

⁷ **urbem** = Romam

⁸ **non ante...quam...propinquaret** = nije prije...nego što...se približila (vatra ili požar)

⁹ **sisti** = biti zaustavljena (vatra ili požar)

¹⁰ **circum** = uokolo

¹¹ **quin...haurirentur** = prije nego su usisani (u vatru ili požar)

4. Gdje je Neron bio kad je požar započeo?

- a) u Rimu
- b) kod kuće
- c) u Anciju

	maks. 1
--	---------

5. Čemu se požar približio?

- a) Anciju
- b) Neronovoj kući
- c) gradu

	maks. 1
--	---------

6. Što je Neron činio u vrijeme rasplamsanog požara?

- a) vratio se u grad
- b) zadržao se u Anciju
- c) otišao je iz grada

	maks. 1
--	---------

7. Što je sve stradalo u požaru?

- a) Palatin, Celij i Neronov dom
- b) Palatin, Neronov dom i sve uokolo
- c) Neronov dom, Celij i sve uokolo

	maks. 1
--	---------

	maks. 7
--	---------

III. GRAMATIKA

1. Kako glasi izraz *per domum* ako mu promijenimo broj?:

- a) per domibus
- b) per domus
- c) per domos

	maks. 1
--	---------

2. Kako glasi oblik pridjeva *angustos* u istom rodu, broju i padežu u komparativu?

- a) angustiores
- b) angustiorum
- c) angustiora

	maks. 1
--	---------

3. Kako glasi točan prijevod izraza *Neron je morao pjevati*?

- a) Nero canendum erat
- b) Nero cantaturus erat
- c) Neroni canendum erat

	maks. 1
--	---------

4. Kako na latinskom glasi točan prijevod riječi *njihov*?

- a) eorum
- b) eis
- c) eius

	maks. 1
--	---------

5. Kako glasi izraz *quos...angustos spernebat* ako se svim riječima promijeni broj:

- a) quem...angustum spernebat
- b) quam... angustam spernebat
- c) quem...angustum spernebant

	maks. 1
--	---------

6. Kako glasi u nominativu s infinitivom rečenica *Nero Neapolim quasi Graecam urbem delegit.*?

- a) Nero Neapolim quasi Graecam urbem deligere dicitur.
- b) Nero Neapolim quasi Graecam urbem deligere dicuntur.
- c) Nero Neapolim quasi Graecam urbem delegisse dicitur.

	maks. 1
--	---------

7. Kako oblik *adfuerat* glasi u indikativu imperfekta aktivnog ako se zadrži isto lice i broj?

- a) aderat
- b) adfuerant
- c) adfuerit

	maks. 1
--	---------

8. Kako glasi točan prijevod izraza *Narod namjerava izaći*?

- a) Populus egressurus est.
- b) Populo egrediendum est.
- c) Populus egressurus erat.

	maks. 1
--	---------

9. Što se izriče ablativom u izrazu *sine (ullius) noxa*?

- a) mjesto
- b) način
- c) uzrok

	maks. 1
--	---------

10. Koja riječ nije sinonim imenice *vulgus*?

- a) plebeius
- b) plebs
- c) populus

	maks. 1
--	---------

11. Kako glasi oblik *cecinerat* u istom vremenu, načinu, licu i broju, ali drugom stanju?

- a) cecinerant
- b) cantatus, 3 erat
- c) cantatus, 3 esset

	maks. 1
--	---------

12. Koji od navedenih glagolskih oblika ne pripada deponentnom glagolu?

- a) complent
- b) egresso
- c) sectantur

	maks. 1
--	---------

13. Hrvatsku riječ *urbanizacija* povezujemo s latinskom imenicom koja u prijevodu znači:

- a) građanin
- b) grad
- c) građevina

	maks. 1
--	---------

14. Koje je značenje hrvatske riječi latinskoga korijena *kolabirati*?

- a) pasti u nesvijest
- b) surađivati
- c) sudjelovati

	maks. 1
--	---------

15. Koja je riječ antonim latinske riječi *egredi*?

- a) exire
- b) inire
- c) regredi

	maks. 1
--	---------

	maks. 15
--	-----------------

IV. CIVILIZACIJA

1. Grad koji su osnovali rimski građani na osvojenom teritoriju naziva se:

- a) kolonija
- b) municipij
- c) saveznički grad

	maks. 1
--	---------

2. Neronove posljednje riječi, prema Svetoniju, bile su:

- a) Qualis artifex pereo.
- b) Qualis vita, finis ita.
- c) Quem dii diligunt adulescens moritur.

	maks. 1
--	---------

3. Pokraj koje građevine je stajao golem Neronov kip?

- a) Panteona
- b) Koloseuma
- c) Velikog Cirka

	maks. 1
--	---------

4. Kako je umro car Neron?

- a) zatjerao si je bodež u grlo
- b) bio je otrovan jelom od gljiva
- c) proboli su ga mačem

	maks. 1
--	---------

5. Kojem se caru pripisuje izreka *Utinam populus Romanus unam cervicem haberet*?

- a) Klaudiju
- b) Kaliguli
- c) Neronu

	maks. 1
--	---------

6. Neron je bio Kaligulin:

- a) sin
- b) ujak
- c) nećak

	maks. 1
--	---------

7. Kako se punim imenom zove rimski pjesnik Ovidije?

- a) Gaius Ovidius Naso
- b) Publius Ovidius Naso
- c) Publius Ovidius Maro

	maks. 1
--	---------

8. Kad završava *Srebrno doba* rimske književnosti?

- a) 14.g.
- b) 114.g.
- c) 117.g.

	maks. 1
--	---------

9. Što proučava *hispanistika*?

- a) talijanski jezik i književnost
- b) španjolski jezik i književnost
- c) francuski jezik i književnost

	maks. 1
--	---------

10. Kako se još naziva Tacitovo djelo *Annales*?

- a) Ab excessu divi Augusti
- b) Ab urbe condita
- c) Historiae

	maks. 1
--	---------

	maks. 10
--	-----------------

RJEŠENJA**I. PRIJEVOD**

C. Laecanio et M. Licinio consulibus	Kad su konzuli bili Gaj Lekanije i Marko Licinije	1
Nero per domum aut hortos	Neron po kući i vrtovima	1
cecinerat Iuvenalibus ludis,	je bio pjevao u vrijeme Juvenalija	1
quos...spernebat	koje...je prezirao	1
ut parum celebres	kao (pre)malo slavne	1
et tantae voci angustos.	i uske takvome glasu.	1
Neapolim quasi Graecam urbem delegit.	Odabrao je Napulj kao grčki grad	1
Ergo contractum oppidanorum vulgus,	Dakle okupljena svjetina/puk građana	1
et quos e proximis coloniis et municipiis	i oni koje je iz obližnjih kolonija i municipija	1
eius rei fama acciverat,	bila dozvala glasina te stvari	1
quique Caesarem...sectantur	i oni koji Cezara/Nerona...slijede	1
per honorem aut varios usus,	kroz čast ili različite koristi	1
etiam militum manipuli,	također i čete vojnika	1
theatrum Neapolitanorum complent.	ispunjavaju napuljsko kazalište.	1
Egresso populo	Kad je izišao narod	1
qui adfuerat	koji je/bijaše bio prisutan,	1
vacuum et sine ullius noxa	prazno i bez ičije štete/štete po ikoga	1
theatrum collapsum est.	kazalište se srušilo.	1
	ukupno prijevod teksta	18

I. RAZUMIJEVANJE TEKSTA

1. c	1
2. a	1
3. b	1
4. c	1
5. b	1
6. a	1
7. b	1
ukupno razumijevanje teksta	7

III GRAMATIKA

1. c	1
2. a	1
3. c	1
4. a	1
5. c	1
6. c	1
7. a	1
8. a	1
9. b	1
10. a	1
11. b	1
12. a	1
13. b	1
14. a	1
15. b	1
ukupno gramatika	15

IV. CIVILIZACIJA

1. a	1
2. a	1
3. b	1
4. a	1
5. b	1
6. c	1
7. b	1
8. c	1
9. b	1
10. a	1
ukupno civilizacija	10

ukupno za cijeli test: 50 bodova